

Predstavitev analize dosežkov učencev naše šole pri NPZ iz slovenščine (6. in 9. razred)

v šolskem letu

2016/2017

6. razred

1. Primerjava dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni

Povprečni dosežek pri NPZ iz slovenščine v **6. razredu je bil** na naši šoli **49,39 %**, kar je za **2,22 % nižje od državnega povprečja (51,61 %)**. V celotnem preizkusu je bilo ocenjenih 32 nalog (38 točkovanih enot); na naši šoli so šestošolci rešili 17 točkovanih enot bolje kot na državni ravni, 21 točkovanih enot pa so rešili slabše.

2. Sestava preizkusa in vsebinska (opisna) analiza o doseganju ciljev/standardov za našo šolo

Preizkus iz slovenščine na NPZ je bil dvodelen, v razmerju, kot ga določa tudi učni načrt (UN): 60 % nalog v preizkusu je bilo namenjenih preverjanju standardov znanja iz jezika, 40 % pa iz književnosti.

V I. (jezikovnem) delu preizkusa so učenci prebrali izhodiščno besedilo (IB) Varnost na spletu iz rubrike Vesela šola (PIL, l. 68, januar 2016, št. 5, str. 42–48). IB je bilo prirejeno za potrebe NPZ, sestavlja ga šest kratkih besedil, ki so oštevilčena in imajo naslove. Besedilo ima tudi sliko. Naloge iz jezika so v skladu s standardi znanja v UN (str. 80) preverjale zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornega neumetnostnega besedila, tj. tihega branja in razumevanja besedila, primerne starosti učencev. **V jezikovnem delu preizkusa je bilo skupaj 19 nalog oz. 22 točkovanih enot. Naši šestošolci so 8 točkovanih enot rešili boljše, 14 pa slabše od državnega povprečja.**

V II. (književnem) delu preizkusa so učenci prebrali eno IB, in sicer otroško pesem Neže Maurer Velik sončen dan (Velik sončen dan, MK 2013, str. 87). Naloge ob besedilu so preverjale recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost samostojnega tihega branja neznanega književnega besedila in samostojnega pisanja o oz. ob njem (UN, standardi znanja, str. 84). V nalogah so morali učenci svoje ugotovitve o IB pojasnjevati, utemeljevati in vrednotiti; ena naloga je preverjala literarnovedno znanje. **V književnem delu preizkusa je bilo skupaj 13 nalog oz. 16 točkovanih enot. Naši šestošolci so 9 točk. enot reševali boljše, 7 pa slabše od državnega povprečja. Izkazalo se je, da so v primerjavi z jezikovnim delom učenci bolj reševali naloge književnega dela preizkusa.**

Izhodiščni besedili v obeh delih sta glede na tematiko relevantni za šestošolce. Opisi dosežkov na državni ravni kažejo, da številni učenci po prvih šestih letih šolanja ne dosegajo nekaterih minimalnih standardov znanja, težave pa se kažejo predvsem v utemeljevanju s konkretnimi podatki iz izhodiščnega besedila. Letos so bile sicer težave s samostojnim tvorjenjem jezikovno pravilnega zaokroženega besedila ob neumetnostnem besedilu nekoliko manjše kot druga leta. So se pa izrazite težave pokazale pri tvorjenju zaokroženega besedila ob umetnostnem besedilu: pokazalo se je, da je primerjava dveh pesemskih besedil in utemeljevanje lastnih trditev za učence zelo zahtevna. Učitelji moramo zato učence bolj usmerjati v poglobljeno (ne le površinsko) branje in samostojen razmislek o besedilu ter da pri pouku večkrat primerjajo besedila (ne glede na vrsto). Prav tako je želja, da se učenci ne bi učili določenih vsebin le na ravni definicij (npr. kaj je

javno besedilo, kaj je posebitev, itd.), temveč da bi svoje znanje znali tudi utemeljiti s konkretnimi podatki iz besedila (torej ne »na pamet«). Jezikovno zmožnost pa morda kaže pridobivati in poglobljati tudi z iskanjem in popravljanjem (tipičnih) napak, ki so jih pri tvorbi besedil naredili učenci sami (torej z lektoriranjem in s t. i. samokorekcijo). Podobno velja – zlasti usmerjanje k poglobljenemu in ne le površinskemu branju – tudi glede na rezultate naših šestošolcev.

3. Naloge, ki na naši šoli najbolj odstopajo od državnega povprečja

Naloge, ki so jih naši šestošolci reševali slabše od državnega povprečja – jezikovni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja/območje	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
10.	Skladenjsko zmožnost pokaže tako, da v besedilih prepozna skladenjske napake in jih odpravi.	Znanje, uporaba	-0,20
12.	Besede razvrsti v besedne vrste, skladno z opredelitvijo v tem učnem načrtu (samostalnik, spol). Besedam določi pomenske in oblikovne lastnosti.	Znanje, razumevanje	-0,17
14.a	V zvezah povedi odpravi ponovitve.	Razumevanje, uporaba	-0,29
16.a	Besede razvrsti v besedne vrste, skladno z opredelitvijo v tem učnem načrtu (poved, glagol).	Znanje	-0,15
17.	Poved z vzročnim veznikom strne v enostavno poved.	Znanje, razumevanje, uporaba	-0,38
18.	Sprašuje po danih delih povedi.	Razumevanje, uporaba	-0,15

Naloge, ki so jih naši šestošolci reševali slabše od državnega povprečja – književni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja/območje	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
7.	Poimenovalno zmožnost pokaže tako, da razloži besedne zveze iz prebranega besedila.	Razumevanje, analiza, sinteza	-0,08
8.	Razvito zmožnost pokaže tako, da odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu.	Razumevanje, analiza, sinteza	-0,13
13.a	Razvito zmožnost pokaže tako, da odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu.	Razumevanje, analiza, sinteza	-0,24

Nekatere naloge, ki so jih naši šestošolci reševali najbolje glede na državno povprečje – jezikovni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja/območje	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
--------	---------------------------	-----------------------------	--

3.	Določi pogloblitve podatke.	Razumevanje, analiza, sinteza	+0,12
19.a	Zmožnost nebesednega sporazumevanja pokaže tako, da prepozna pomen nebesednih sporočil.	Razumevanje, uporaba, analiza, sinteza	+0,13

Nekatere naloge, ki so jih naši šestošolci reševali najbolje glede na državno povprečje – književni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja/območje	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
1.	Razvito zmožnost pokaže tako, da prepozna pesem, tako da navede nekaj značilnosti, po katerih jo je prepoznal.	Znanje, razumevanje	+0,10
4.	Razvito zmožnost pokaže tako, da odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu.	Razumevanje	+0,13
6.	Razvito zmožnost pokaže tako, da odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu (kje se je kaj dogajalo.)	razumevanje	+0,10
11.a	Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje. Pokaže ga tako, da pozna, razume in uporablja literarnovedne izraze, navedene v tem učnem načrtu.	Znanje, razumevanje, uporaba	+0,18
11.b	Pozna književna besedila obravnavanih obveznih avtorjev.	Znanje, razumevanje, uporaba	+0,28

Razlaga barvnih območij:

Zeleno območje: naloge tega območja je večina učencev rešila pravilno.

Rumeno območje: naloge na meji med polovicama dosežkov.

Rdeče območje: naloge v tem območju pravilno reši 25 % učencev.

Modro območje: naloge v tem območju pravilno reši 10 % učencev.

Nad modrim območjem: nalog v 65 % primerov ne rešijo pravilno niti najuspešnejši učenci.

Letos so naloge v književnem delu nekoliko bolj segale na višje taksonomske ravni, zahtevale so več sklepanja, vrednotenja in utemeljevanja s konkretnimi primeri iz IB (a so večinoma preverjale minimalne standarde). V prihodnje bomo poskušali pri pouku slovenščine posvečati več pozornosti **bolj poglobljenemu in manj površinskemu branju**, poleg razumevanja (umetnostnih in neumetnostnih) besedil tudi njihovem **analiziranju in sklepanju** iz njih.

V jezikovnem delu preizkusa se je izkazalo, da so le najuspešnejši uspešni tudi pri nalogah, ki preverjajo metajezikovno zmožnost. Z našimi mapami, ki jih pišemo in dopolnjujemo vsako leto od 6. do 9. razreda, poskušamo na tem področju narediti napredek, saj je v njih poudarek tudi na metajezikovnem znanju.

Tvorbne naloge so bile letos med tistimi, ki so jih naši učenci opravljali bolje od povprečja v državi, tako da je naš trud na tem področju vsaj v določeni meri obrodil sadove.

Da je tudi **motivacija** ključna, vemo že vsa leta in vsi skupaj se moramo truditi, da ohranimo pozitiven odnos do NPZ-jev na splošno, saj učenci, ki dosežejo zelo nizek rezultat (letos je bil najnižji rezultat učenca 2%), pa so pri slovenščini pozitivni, rezultat na ravni šole zelo znižajo.

Do konca 9. razreda se tako pri jeziku kot književnosti nakopiči velika količina učne snovi, ki pa je nekateri učenci zaradi večletnega nerednega dela ne utrdijo dovolj. Kljub temu da v šoli veliko ur skozi celotno šolsko leto namenimo utrjevanju snovi z različnimi učnimi oblikami in metodami dela (miselni vzorci, učne kartice, delo v parih ...), je **opravljanje domačih šolskih obveznosti** nenadomestljivo. Upamo, da bomo po vsem trudu vseh strokovnih delavcev šole tudi na tem področju naredili odločilen premik in prispevali k še boljšim rezultatom.

Po vertikali bomo učence še bolj opozarjali na **ustrezno jezikovno ustno in pisno izražanje** (učenci se namreč v vsakodnevnem življenju, ki jim ga kroji sodobna tehnologija, vedno bolj srečujejo s popačeno slovenščino – npr. dopisovanje na socialnih omrežjih). Pozorni bomo tudi na **ustrezen zapis besed, pisavo** (lepopis, čitljivost). Tudi pri NPZ v 9. razredu so učenci izgubljali točke zaradi nečitljive pisave pri tistih nalogah, pri katerih se je vrednotil pravopis.

Glede na vloženo delo letošnjih šestošolcev (v primerjavi s prejšnjimi leti) pri NPZ nismo pričakovali ugodnega rezultata. Pravzaprav nas je tako nizko odstopanje od državnega povprečja presenetilo. Veliko šestošolcev namreč do pouka ni imelo ustreznega odnosa, prav tako so imeli pasiven odnos do resnega učenja in delanja domačih nalog kljub spodbudam učiteljice. Neredno pisanje pa pripomore tudi k nečitljivosti zapisa in k skromnejši tvorbi pravopisno pravilnih samostojnih besedil. Učenci so po nepotrebem izgubljali točke tudi zaradi nečitljive pisave in ne samo zaradi neznanja.

V 6. razredu smo lani prvič doživeli izrazito nenaklonjen odnos nekaterih učencev do samega šolskega dela in tudi do NPZ-ja. Čim več učne snovi smo skušali utrditi na različne načine predvsem v sklopu ur pouka. Nekaterim učencem je k boljšemu rezultatu pripomogla tudi izdelava lastne mape miselnih vzorcev, ki so jim služili tako za učenje pred pisnim in ustnim ocenjevanjem kot tudi pred NPZ. Na sam NPZ smo se pripravljali celo leto že z različnim načinom tipov nalog pri preverjanju in ocenjevanju znanja, učenci pa so dobili tudi primere NPZ-jev iz prejšnjih let, a so jih zelo slabo reševali (neresno, neodgovorno). Žal ugotavljamo, da na rezultate vpliva predvsem odnos učenca do NPZ-ja že med samo pripravo več mesecev prej v šoli, prav tako pa tudi odnos do samega pisanja NPZ (negativno presenečeni smo bili nad pisanjem komentarjev nekaterih učencev na teste ...).

9. razred

4. Primerjava dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni

Povprečni dosežek pri NPZ iz slovenščine v **9. razredu je bil** na naši šoli **48,51 %**, kar je za **2,13 % višje od državnega povprečja (46,38 %)**. V celotnem preizkusu je bilo ocenjenih 33 nalog (42 točkovanih ent); na naši šoli so devetošolci rešili 30 točkovanih ent boljše ali enako kot na državni ravni, 12 točkovanih ent pa so rešili slabše. Pri večini nalog gre za manjša odstopanja v negativno ali pozitivno smer.

5. Sestava preizkusa in vsebinska (opisna) analiza o doseganju ciljev/standardov za našo šolo

Preizkus znanja je bil kot vsa leta doslej sestavljen iz dveh delov: za preverjanje standardov znanja iz književnosti je bilo namenjenih 40 odstotkov nalog v preizkusu, jezik pa je preverjalo 60 odstotkov nalog.

Izhodiščno besedilo (IB) v književnem delu preizkusa (I. del) je bilo letos odlomek iz mladinskega romana Slavka Pregla Srebro iz modre špilje. Naloge ob besedilu so preverjale recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost samostojnega tihega branja neznanega književnega besedila ter samostojnega pisanja o oz. ob njem (UN, standardi znanja, str. 93). Največ nalog je zahtevalo razumevanje besedila iz neposrednih in posrednih besedilnih signalov, in samostojnega predstavljanja ugotovitev o književnem besedilu. Ugotovitve so morali učenci ponazoriti, utemeljiti in vrednotiti. Dve nalogi sta preverjali literarnovedno znanje. V II., jezikovnem delu preizkusa so učenci prebrali publicistično IB Andraža Videta

Černigoja *Veslanje stoje – SUP, kaj je to?*. Besedilo je bilo prirejeno, dodana mu je bila tudi slika. Naloge iz jezika so v skladu s standardi znanja v UN (str. 88) preverjale zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornega neumetnostnega besedila, tj. tihega branja in razumevanja besedila, primerne starosti učencev.

Tudi tokrat je predmetna komisija za slovenščino za IB izbrala besedila, ki nagovarjajo mladega bralca oz. so aktualna in zanimiva za mlade. Identifikacija s tematiko branega besedila zagotovo vpliva na motivacijo za branje in posledično tudi na uspešnost reševanja preizkusa.

Letošnji opisi dosežkov NPZ iz slovenščine na državni ravni kažejo, da številni učenci po 9-letnem šolanju ne dosegajo niti najnižjih standardov znanja, težave se kažejo tako v eksplicitnem slovničnem znanju kot tudi z (omejenim) besednim zakladom. Še posebej izrazito pa se težave kažejo pri samostojnem tvorjenju jezikovno pravilnih zaokroženih besedil (in to ob besedilu katerekoli zvrsti oz. vrste). Prav jezikovna pravilnost je namreč element, ki vsako leto znova pripade modremu območju, čeprav po UN sodi med minimalne standarde. Podobno lahko interpretiramo tudi rezultate naših devetošolcev.

6. Naloge, ki na naši šoli najbolj odstopajo od državnega povprečja

Naloge, ki so jih naši devetošolci reševali slabše od državnega povprečja – književni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja/območje	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
2.	Tema književnega besedila	Razumevanje - nižja (zeleno območje)	- 0,07
6. b	Vrednotenje ravnanja književne osebe	Razumevanje - nižja (modro območje)	- 0,16
7.	Prepoznavanje posrednih in neposrednih besedilnih signalov, razumevanje posameznih prvin besedila	Razumevanje - nižja (modro območje)	- 0,14
10.	Iskanje humornih prvin v besedilu	Razumevanje, analiza, sinteza – nižja in višje (modro območje)	- 0,07

Naloge, ki so jih naši devetošolci reševali slabše od državnega povprečja – jezikovni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
2.	Določitev bistvenih podatkov	Razumevanje – nižja (rdeče območje)	- 0,15
5.	Določitev bistvenih podatkov	Razumevanje – nižja (rdeče območje)	- 0,04
8.	Določitev bistvenih podatkov	Razumevanje – nižja (rumeno območje)	- 0,06
9.	Določitev okoliščin nastanka besedila	Razumevanje in analiza – nižja in višja (modro območje)	- 0,15
10.	Razlaga besednih zvez	Razumevanje in uporaba – nižja (rumeno območje)	- 0,09
12. a	Poznavanje in uporaba jezikoslovnih izrazov	Znanje – nižja (rumeno območje)	- 0,06
15. a	Spraševanje po danih delih povedi	Razumevanje in uporaba - višja (nad modrim območjem)	- 0,03

Nekatere naloge, ki so jih naši devetošolci reševali najbolje glede na državno povprečje – književni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na
--------	---------------------------	---------------------	--

			državno povprečje
8.	Bistvene prvine književnega jezika (iz posrednih in neposrednih signalov)	Razumevanje, analiza in sinteza - višja (nad modrim območjem)	+ 0,16
11. a	Zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe	Razumevanje, uporaba, analiza, sinteza in vrednotenje – višje (modro in nad modrim območjem)	+ 0,13
11. b	Tvorjenje smiselnih, razumljivih, pravopisno in skladensko ustreznih besedil	Znanje, razumevanje, uporaba – nižje in višje (modro in nad modrim območjem)	+ 0,23

Nekatere naloge, ki so jih naši devetošolci reševali najbolje glede na državno povprečje – jezikovni del preizkusa:

Naloga	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Razlika med povprečjem točk na šoli glede na državno povprečje
14.	Dopolnitev povedi s pomensko in oblikovno ustreznimi besedami	Znanje in uporaba – nižja in višja (rumeno območje)	+ 0,10
16.	Izrekanje istega govornega dejanja na različne načine	Znanje, razumevanje in uporaba – nižje in višje (rdeče območje)	+ 0,17
17.	Spraševanje po danih delih povedi	Razumevanje in uporaba – višje (modro območje)	+ 0,27
21. c	Tvorjenje smiselnih, razumljivih, pravopisno in skladensko ustreznih besedil	Znanje, razumevanje, uporaba – nižje in višje (modro območje)	+ 0,07

Letos so naloge v književnem delu nekoliko bolj segale na višje taksonomske ravni, zahtevale so več sklepanja, vrednotenja in utemeljevanja s konkretnimi primeri iz IB (a so večinoma preverjale minimalne standarde). V prihodnje bomo poskušali pri pouku slovenščine posvečati več pozornosti **bolj poglobljenemu in manj površinskemu branju**, poleg razumevanja (umetnostnih in neumetnostnih) besedil tudi njihovem **analiziranju in sklepanju** iz njih.

V jezikovnem delu preizkusa se je izkazalo, da so le najuspešnejši uspešni tudi pri nalogah, ki preverjajo metajezikovno zmožnost. Z našimi mapami, ki jih pišemo in dopolnjujemo vsako leto od 6. do 9. razreda, poskušamo na tem področju narediti napredek, saj je v njih poudarek tudi na metajezikovnem znanju.

Tvorbne naloge so bile letos med tistimi, ki so jih naši učenci opravljali bolje od povprečja v državi, tako da je naš trud na tem področju vsaj v določeni meri obrodil sadove.

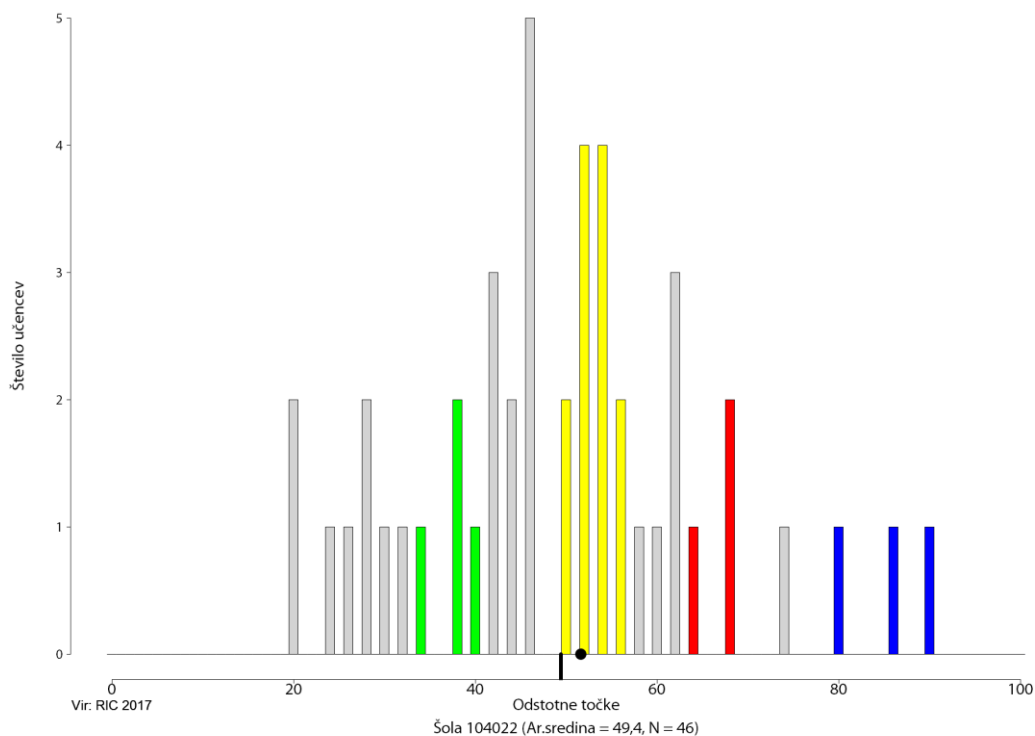
Da je tudi **motivacija** ključna, vemo že vsa leta in vsi skupaj se moramo truditi, da ohranimo pozitiven odnos do NPZ-jev na splošno, saj učenci, ki dosežejo zelo nizek rezultat (letos je bil najnižji rezultat učenca 2%), pa so pri slovenščini pozitivni, rezultat na ravni šole zelo znižajo.

Do konca 9. razreda se tako pri jeziku kot književnosti nakopiči velika količina učne snovi, ki pa je nekateri učenci zaradi večletnega nerednega dela ne utrdijo dovolj. Kljub temu da v šoli veliko ur skozi celotno šolsko leto namenimo utrjevanju snovi z različnimi učnimi oblikami in metodami dela (miselni vzorci, učne kartice, delo v parih ...), je **opravljanje domačih šolskih obveznosti** nenadomestljivo. Upamo, da bomo po vsem trudu vseh strokovnih delavcev šole tudi na tem področju naredili odločilen premik in prispevali k še boljšim rezultatom.

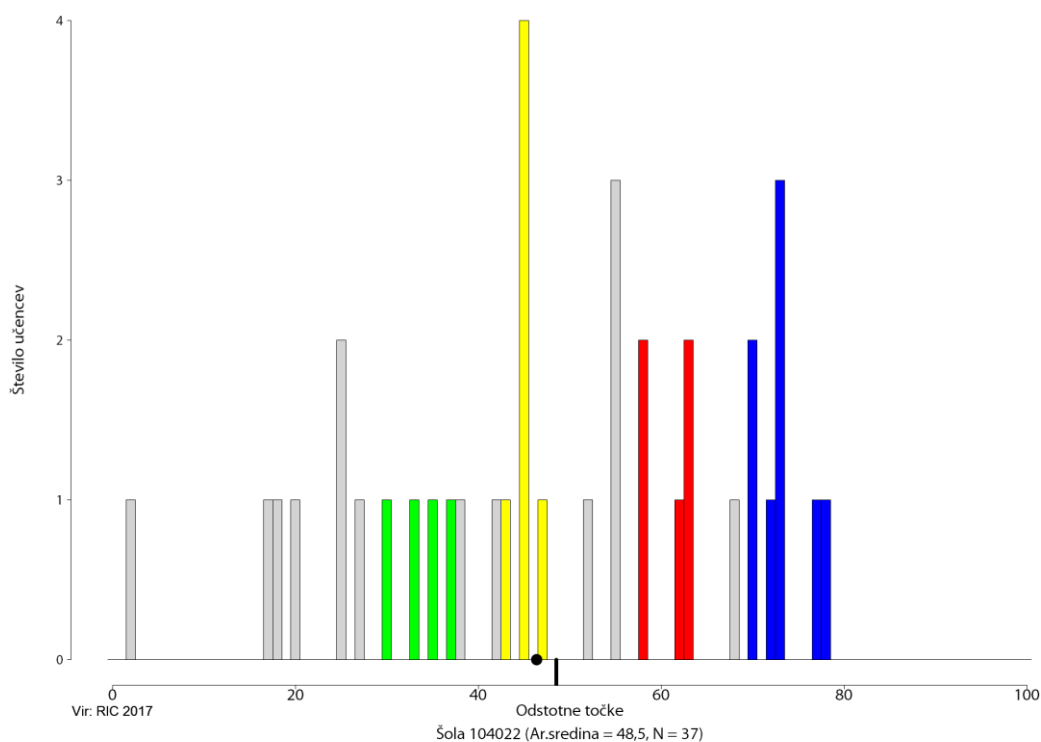
Po vertikali bomo učence še bolj opozarjali na **ustrezno jezikovno ustno in pisno izražanje** (učenci se namreč v vsakodnevem življenju, ki jim ga kroji sodobna tehnologija, vedno bolj srečujejo s popačeno slovenščino – npr. dopisovanje na socialnih omrežjih). Pozorni bomo tudi na **ustrezen zapis besed, pisavo** (lepomiselnost, čitljivost). Tudi pri NPZ v 9. razredu so učenci izgubljali točke zaradi nečitljive pisave pri tistih nalogah, pri katerih se je vrednotil pravopis.

7. Grafična predstavitev dosežkov NPZ 2017 iz slovenščine na ravni šole

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NPZ 6. razred, 2017, N = 17261)

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NPZ 9. razred, 2017, N = 16543)

8. Primerjava dosežkov pri NPZ iz slovenščine po letih

NPZ – slovenščina – 6. razred

Šolsko leto	Povprečje na državni ravni	Povprečje na ravni naše	Razlika/odstopanje (%)
-------------	----------------------------	-------------------------	------------------------

	(%)	šole (%)	
2016/2017	51,61	49,39	-2,22
2015/2016	54,46	51	-3,46
2014/2015	49,47	55,57	+6,10
2013/2014	62,10	64,59	+2,49
2012/2013	49,79	52,43	+2,64
2011/2012	56,70	59,11	+2,41
2010/2011	47,61	49,17	+1,56
2009/2010	54,77	55,17	+0,40
2008/2009	71,30	76,99	+5,69

NPZ – slovenščina – 9. razred

Šolsko leto	Povprečje na državni ravni (%)	Povprečje na ravni naše šole (%)	Razlika/odstopanje (%)
2016/2017	46,38	48,51	+2,13
2015/2016	53,54	53,24	-0,30
2014/2015	58,62	58,25	-0,37
2013/2014	55,07	57,08	+2,01
2012/2013	51,77	52,81	+1,04
2011/2012	54,94	56,47	+1,53
2010/2011	55,00	54,79	-0,21
2009/2010	51,11	59,59	+8,48
2008/2009	56,09	58,58	+2,49

Pripravile:

Marija Helena Logar, Anita Zupanc, Urša Rožič